

KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ NGHỆ AN 2022

NHỮNG KẾT QUẢ NỔI BẬT

■ **Trần Quốc Thành, Nguyễn Trang**
Sở Khoa học và Công nghệ Nghệ An

Năm 2022, ngành Khoa học và Công nghệ (KH&CN) Nghệ An đã có nhiều dấu ấn trong các lĩnh vực hoạt động như: Quản lý nhà nước, triển khai Nghị quyết số 06, nghiên cứu triển khai đề tài, dự án KH&CN, ứng dụng tiến bộ KH&CN vào sản xuất và đời sống, phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, khoa học xã hội và nhân văn... Và trên lĩnh vực nào cũng có những kết quả đáng ghi nhận.

1. Trên lĩnh vực quản lý nhà nước, ngành đã phối hợp tham mưu UBND tỉnh xây dựng phương án phát triển hạ tầng mạng lưới tổ chức KH&CN, tăng cường năng lực để tiếp cận cuộc cách mạng Công nghiệp lần thứ 4 thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn 2050, tích hợp vào quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Nghệ An; tham mưu và triển khai Kế hoạch số 683 về Nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm, hàng hóa dựa trên nền tảng KH&CN và đổi mới sáng tạo trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2021-2030; Kế hoạch số 363 về thực hiện Đề án “Triển khai, áp dụng và quản lý hệ thống truy xuất nguồn gốc sản phẩm, hàng hóa” trên địa bàn tỉnh Nghệ An giai đoạn 2021-2025, định hướng đến 2030.

Trong công tác quản lý hoạt động nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ, do ảnh hưởng của đại dịch Covid-19, nhiều đề tài, dự án bị đẩy lùi sang năm 2022. Ngành đã chủ động chuyển hướng giải pháp để khắc phục, thúc đẩy tiến độ thực hiện, đảm bảo kế hoạch, cũng như chất lượng và hiệu quả đề ra.

Hoạt động quản lý nhà nước về tiêu chuẩn - đo lường - chất lượng sản phẩm hàng hóa và sở hữu công nghiệp được chú trọng, đẩy mạnh. Hỗ trợ doanh nghiệp xây dựng, công bố, áp dụng các tiêu chuẩn quốc gia, tiêu chuẩn ngoài, áp dụng các hệ thống, công cụ quản lý chất lượng tiên tiến, mã số, mã vạch cho sản phẩm hàng hóa; thực hiện Đề án “Tăng cường, đổi mới hoạt động đo lường hỗ trợ doanh nghiệp nâng cao năng lực cạnh tranh và hội nhập quốc tế giai đoạn đến năm 2025, định hướng đến năm 2030” của Thủ tướng Chính phủ; cung cấp dịch vụ kỹ thuật phục vụ quản lý nhà nước về đo lường tại Trung tâm Tiêu chuẩn - Đo lường - Chất lượng Nghệ An. Tăng cường thanh kiểm tra về tiêu chuẩn - đo lường - chất lượng sản phẩm hàng hóa, sở hữu trí tuệ, an toàn bức xạ... Năm 2022, Sở KH&CN đã phối hợp UBND cấp huyện tổ chức kiểm tra diện rộng về tiêu chuẩn - đo lường - chất lượng đối với mặt hàng khí dầu mỏ hóa lỏng chai.

2. Trên cơ sở thực hiện thành công mục tiêu đề ra của Nghị quyết 06 về “Phát triển KH&CN giai đoạn 2016-2020, định hướng đến năm 2025” của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Nghệ An, trong năm 2022, ngành KH&CN đã tăng cường phối hợp với Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy, cấp ủy các cấp để tiếp tục triển khai Nghị quyết 06 gắn với Chủ đề chuyển đổi số do UBND tỉnh đề ra.

Cũng trong năm 2022, thực hiện kế hoạch của Tỉnh ủy Nghệ An, ngành đã tiến hành tổng kết 15 năm thực hiện Nghị quyết 27 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa X) về “Xây dựng đội ngũ trí thức trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”; Tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết số 20 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về phát triển KH&CN phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế. Các quan điểm, mục tiêu của các Nghị quyết đã được thực hiện thành công, đóng góp quan trọng trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

3. Về hoạt động nghiên cứu, triển khai đề tài, dự án KH&CN: đang triển khai 82 đề tài, dự án, trong đó có 8 dự án cấp quốc gia; 74 đề tài, dự án cấp tỉnh. Nhiều đề tài, dự án đã mang lại hiệu quả rõ rệt và được nhân rộng vào sản xuất, đời sống.

Về lĩnh vực chuyển đổi số có các đề tài, dự án: Đánh giá thực trạng ứng dụng

công nghệ thông tin và đề xuất giải pháp, mô hình chuyển đổi số cấp xã; Ứng dụng công nghệ thông tin số hóa hồ sơ tổ chức bộ máy và cán bộ, công chức, viên chức; Số hóa cơ sở dữ liệu hệ thống quản lý tại Ban Quản lý khu kinh tế Đông Nam và các khu công nghiệp; Quản lý lực lượng dự bị động viên; Ứng dụng trí tuệ nhân tạo AI hỗ trợ chẩn đoán hình ảnh X-Quang phổi tại Bệnh viện Đa khoa Thành phố Vinh.

Trong lĩnh vực nông nghiệp, kết quả các đề tài, dự án đã phản ánh được mục tiêu, nội dung và chất lượng các sản phẩm được giao. Nhiều sản phẩm khoa học được làm chủ công nghệ, triển khai nhân rộng như: chanh không hạt, lươn đồng, nhãn chín sớm, quýt GL03, bưởi đỏ Hòa Bình, gạo vàng, lạc đen, trầm úc, nhân giống khoai tây bằng công nghệ khí canh...

Trong y học, đã nghiên cứu, ứng dụng công nghệ cao phục vụ trong chẩn đoán và điều trị bệnh, tiêu biểu như: Kỹ thuật điều trị bệnh thoái hóa khớp gối bằng huyết tương giàu tiểu cầu phối hợp với ghép tế bào gốc trung mô từ mô mỡ tự thân; Kỹ thuật phẫu thuật nội soi điều trị bệnh co thắt tâm vị theo phương pháp Heller - Dor; Kỹ thuật giải trình tự gene và phương pháp điều trị trẻ bệnh động kinh kháng thuốc; Điều trị biến cố giảm bạch cầu trung tính do hóa trị liệu trên bệnh nhân ung thư vú bằng liệu pháp G-CSF...

Ngành đã làm chủ nhiều công nghệ từ các đề tài, dự án KH&CN và tạo ra nhiều sản phẩm hàng hóa phục vụ sản xuất và đời sống như: sản phẩm cao, trà hòa tan từ cây dược liệu; sản phẩm bảo vệ sức khỏe từ mầm cây lúa mì; chế phẩm vi sinh vật cải tạo đất sản xuất lạc theo hướng bền vững; các chế phẩm nano sinh học phòng trị bệnh thán thư, bệnh nứt gốc, chảy mủ, vàng lá, thối rễ hại cam, bệnh thán thư, thối búp hại chè...

Lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn tập trung giải quyết một số vấn đề cấp thiết mà thực tiễn đặt ra. Nổi bật là: Tham mưu UBND tỉnh phê duyệt Đề án “Nghiên cứu khoa học xã hội và nhân văn phục vụ phát triển nhanh và bền vững ở tỉnh Nghệ An giai đoạn 2021-2025 và tầm nhìn đến năm 2030”. Cung cấp luận cứ, dữ liệu khoa học, thực tiễn cho cơ quan quản lý phục vụ công tác xây dựng quy hoạch, kế hoạch, đề án và thực hiện các chương trình giám sát, cụ thể: Nghiên cứu về dân số tỉnh Nghệ An trong mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội bền vững giai đoạn 2021-2030; Đánh giá

Nhiều sản phẩm khoa học được làm chủ công nghệ, triển khai nhân rộng

thực trạng và giải pháp hội nhập quốc tế tỉnh Nghệ An giai đoạn 2020-2030, tầm nhìn đến 2035; Đánh giá thực trạng và giải pháp phát triển công nghiệp hỗ trợ trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2021-2025, định hướng đến 2030; Phát huy vốn xã hội vì mục tiêu phát triển kinh tế cho miền Tây Nghệ An; Kinh tế số và những vấn đề đặt ra; Luận cứ phát triển kinh tế vùng (Quỳnh Lưu, Hoàng Mai gắn với Nam Thanh Hóa và Tây Bắc Nghệ An).

4. Năm 2022, hoạt động KH&CN cấp huyện đạt nhiều kết quả đáng ghi nhận, trở thành điểm quan tâm, phát triển chủ lực về thúc đẩy ứng dụng và nhân rộng tiến bộ khoa học vào sản xuất, đời sống, đặc biệt ở vùng nông thôn. Trong năm, đã triển khai được 135 mô hình mới về ứng dụng tiến bộ KH&CN tại các địa phương từ nhiều nguồn kinh phí khác nhau (gồm 24 mô hình có ngân sách khoa học hỗ trợ; 111 mô hình từ các nguồn kinh phí khác) tập trung khai thác những sản phẩm lợi thế, đặc sản tại địa phương. Đến nay đã có 235 sản phẩm truyền thống và đặc trưng địa phương được tác động về KH&CN; 181 sản phẩm đạt OCOP hạng 3 sao, 25 sản phẩm đạt hạng 4 sao; nguồn gen nhiều loại cây trồng, vật nuôi quý hiếm được bảo tồn, khai thác và phát triển. Hoạt động tham mưu tư vấn của Hội đồng KH&CN huyện; quản lý nhà nước về tiêu chuẩn - đo lường - chất lượng, phong trào sáng tạo, sở hữu trí tuệ, an toàn bức xạ; truyền thông, tập huấn... được chú trọng.

5. Từ kết quả nghiên cứu khoa học, trong năm 2022, đã xây dựng được các mô hình liên kết phát triển sản xuất một số sản phẩm hàng hóa (như khoai tây, gừng, dược liệu) theo chuỗi giá trị trên địa bàn tỉnh Nghệ An. Tiêu biểu là dự án: “Xây dựng mô hình liên kết phát triển sản xuất khoai tây gắn với tiêu thụ từ nguồn giống khoai tây sạch bệnh bằng công nghệ khí canh tại Nghệ An” do Trung tâm Ứng dụng tiến bộ KH&CN Nghệ An thực hiện. Từ

kết quả nghiên cứu sản xuất thành công giống khoai tây sạch bệnh bằng công nghệ khí canh, Trung tâm đã xây dựng mô hình liên kết với Viện Sinh học nông nghiệp, Công ty Orion Vina, các hộ dân để phát triển sản xuất khoai tây gắn với tiêu thụ. Năng suất đạt trung bình 20 tấn/ha, sản phẩm được bao tiêu hết ngay sau khi thu hoạch, lợi nhuận thuần thu được 70 triệu đồng/ha. Mô hình được nhân rộng trên 7 huyện, thị, với tổng diện tích năm 2022 hơn 350ha, phục vụ công nghiệp chế biến và xuất khẩu, góp phần chuyển đổi cơ cấu cây trồng vụ Đông, nâng cao thu nhập cho người dân.

6. Sở KH&CN Nghệ An đã tổ chức Hội thảo đánh giá kết quả hoạt động kết nối cung cầu công nghệ giai đoạn 2017-2022 định hướng 2030. Điểm kết nối cung cầu công nghệ tại Trung tâm Ứng dụng tiến bộ KH&CN Nghệ An chính thức đi vào hoạt động từ tháng 7/2017, sau hơn 5 năm đã đạt được những kết quả nổi bật, kết nối được cho các bên ký kết hợp đồng chuyển giao công nghệ, cung cấp thiết bị, thỏa thuận hợp tác đạt từ 7-10 hợp đồng/năm với tổng giá trị từ 2,5-3 tỷ đồng. Nổi bật trong năm 2022 là việc thực hiện Nhiệm vụ Nghị định thư: Hợp tác nghiên cứu ứng dụng công nghệ sản xuất phân hữu cơ khoáng dạng viên nén nhà chạ cho một số cây trồng chính tại tỉnh Xiêng Khoảng - Nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào nâng cao năng lực công nghệ, quản lý khoa học cho cán bộ nước bạn.

7. Trên lĩnh vực Sở hữu trí tuệ, đã thúc đẩy phát triển tài sản trí tuệ địa phương, lựa chọn các sản phẩm tiêu biểu để xác lập bảo hộ và phát triển thương hiệu. Nghiên cứu để xây dựng một số sản phẩm chủ lực mang thương hiệu quốc gia của Nghệ An. Đến nay, nhãn hiệu cộng đồng của tỉnh có 31 nhãn hiệu tập thể, 8 nhãn hiệu chứng nhận và 2 chỉ dẫn địa lý. Năm 2022 đang xây dựng bảo hộ chỉ dẫn địa lý trà hoa vàng miền Tây Nghệ An.

Hoạt động đổi mới công nghệ, đổi mới sáng tạo được đẩy mạnh ở các doanh nghiệp: đã tổ chức thẩm định công nghệ, hướng dẫn cho 49 doanh nghiệp hoàn thiện hồ sơ đăng ký bảo hộ sở hữu công nghiệp. Đến nay, Nghệ An có 1.780 đối tượng được bảo hộ, trong đó có 1.679 nhãn hiệu, 76 kiểu dáng, 16 giải pháp hữu ích và 9 sáng chế.

8. Hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo tỉnh Nghệ An ngày càng khởi sắc: Ra mắt Trung tâm Hỗ trợ ươm tạo doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo; Tổ chức các khóa đào tạo kỹ năng, huấn luyện thuyết trình và kêu gọi vốn cho các startup; kết nối với các quỹ trong và ngoài nước; truyền thông qua các kênh thông tin của Sở như báo in, báo hình, website, fanpage, Chương trình Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo phối hợp với Đài Phát thanh Truyền hình Nghệ An...

Ngày hội Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Nghệ An mở rộng - Techfest NgheAn Open 2022 được tổ chức với chủ đề “Chuyển đổi số với khởi nghiệp sáng tạo”, bao gồm các sự kiện: Triển lãm trưng bày giới thiệu mô hình; Hội thảo Giải pháp chuyển đổi số trong cơ quan, doanh nghiệp; Hội thảo Xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong các trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp; Chung kết và Lễ trao giải Cuộc thi Tìm kiếm tài năng khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Nghệ An mở rộng năm 2022. Cuộc thi hướng đến mục tiêu giải quyết các vấn đề của cộng đồng, xã hội bằng việc ứng dụng công nghệ và chuyển đổi số, đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh trong trạng thái bình thường mới, thu hút 116 dự án từ các tỉnh, thành trong nước tham gia thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau, kết nối cho 5 dự án được các quỹ cam kết đầu tư với số tiền hơn 1,3 tỷ đồng./.

Năm 2023 là năm có ý nghĩa quan trọng, là năm bản lề thực hiện kế hoạch 5 năm 2021-2025, chính vì thế, ngành khoa học tập trung vào các nhiệm vụ trọng tâm: Thứ nhất, tiếp tục tham mưu cho Tỉnh ủy, UBND tỉnh tiếp tục chỉ đạo cho các cấp, các ngành thực hiện Nghị quyết 06 của Ban chấp hành Tỉnh ủy về phát triển KH&CN đến năm 2030. Thứ hai, bắt đầu triển khai Nghị quyết 26 của Bộ Chính trị về phát triển kinh tế - xã hội khu vực Bắc Trung bộ và Duyên hải miền Trung. Thứ ba, tập trung triển khai quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh đến năm 2030, có tính đến năm 2045, trong đó tập trung vào 3 lĩnh vực chính: 1./ Hỗ trợ phát triển ngành nông nghiệp từ sản xuất nông nghiệp sang kinh tế nông nghiệp gắn với công nghệ sinh học; 2./ Tập trung hỗ trợ để chuyển đổi số cả 3 lĩnh vực: kinh tế số, xã hội số và chính quyền số; 3./ Hỗ trợ tiếp tục phát triển phong trào đổi mới sáng tạo trong toàn xã hội, tập trung vào doanh nghiệp và khởi nghiệp đổi mới sáng tạo.

Kế thừa và phát huy những kết quả đã đạt được, cùng định hướng đúng đắn, ngành KH&CN Nghệ An tự tin bước vào năm 2023, cùng Đảng bộ, chính quyền và nhân dân tỉnh nhà tiếp tục thực hiện các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của nhiệm kỳ, khẳng định vai trò là động lực cho sự phát triển./.